

Høringsnotat

Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

Bekendtgørelsesudkastet blev sendt i offentlig høring den 22. august 2014 med frist for at afgive høringssvar den 12. september 2014.

Udkastet blev sendt i høring hos en bred kreds af myndigheder og organisationer. Miljøstyrelsen har i alt modtaget 18 høringssvar.

Det udsendte materiale havde to mindre, tekniske fejl vedr. normtallene for mink. Høringsparterne blev den 16. september gjort opmærksomme herpå, og det affødte yderligere høringssvar fra Kommunernes Landsforening og Landbrug & Fødevarer.

Følgende høringssvar har fremsendt bemærkninger til bekendtgørelsesudkastet:

Bæredygtigt Landbrug, Danmarks Naturfredningsforening, Kommunernes Landsforening samt Landbrug & Fødevarer.

Følgende høringssvar har oplyst, at de ingen bemærkninger har til bekendtgørelsesudkastet:

Advokatrådet, Beredskabsstyrelsen, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Datatilsynet, Erhvervsstyrelsen, Erhvervs- og Vækstministeriet, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen af Vandværker i Danmark, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Kulturministeriet, København Kommune, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Økonomi og indenrigsministeriet.

Ud over de ændringer der fremgår af dette notat, er der foretaget lovtekniske justeringer i bekendtgørelsesudkastet.

I det følgende gennemgås høringssvarene. Miljøstyrelsens kommentarer til høringssvarerne er anført i kursiv.

Der henvises i øvrigt til de enkelte høringssvar for den fulde ordlyd.

Generelle bemærkninger

Bæredygtigt Landbrug anser det for positivt, at der er udsigt til en helt ny husdyrregulering i 2016/17 som opfølgning på Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger, men ønsker, at ændringerne sker tidligere. Man er af den overbevisning, at husdyrgodkendelsessystemet igennem tiderne har været udfordret af, at man modelberegner udledninger på baggrund af en lang række data og bestemte normtal, i modsætning til konkrete målinger og seneste videnskabelige viden.

Danmarks Naturfredningsforening har ikke angivet generelle bemærkninger.

Kommunernes Landsforening er generelt positive overfor ændringerne, men mener dog, at der er enkelte ændringsforslag, der behøver genovervejelse.

Landbrug & Fødevarer hilser samlet set flere af ændringerne velkomne, men har adskillige forslag til præciseringer. Der ses særligt positivt på ændringen af bekendtgørelsens definition af ammoniakfølsom skov og fremhævelsen af kommunernes konkrete vurdering. Modsat er man uforstående over for begrænsningerne på brugen af anmeldeordningen for emissionsorienteret produktionstilpasning.

Miljøstyrelsen kvitterer for de generelle bemærkninger, som ikke i sig selv har givet anledning til at ændre bekendtgørelsesudkastet. Der er taget stilling til de konkrete forslag nedenfor under de detaljerede bemærkninger.

Detaljerede bemærkninger

Ad anmeldelsesordningerne

Bæredygtigt Landbrug ønsker blandt andet, at der – indtil den nye målrettede husdyrregulering er på plads – etableres én anmeldelsesordning, hvor der alene er krav om, at myndigheden kan tillade ændringer, der ikke giver anledning til forøget forurening eller kun giver anledning til ubetydelig forøget forurening, til afløsning af de mange nuværende. Man stiller sig desuden spørgende over for, hvorledes den juridiske begrundelse er for tilladelse af øget forurening, når der er tale om ændringer, der skal tilgodese dyrevelfærd, jf. § 30.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Det overordnede princip i husdyrgodkendelsesloven er, at etablering, udvidelse og ændring af husdyrbrug kræver en forudgående miljøgodkendelse. Kravet er bl.a. gennemført for at sikre overholdelsen af en række EU-direktiver, herunder primært IE-direktivet, VVM-direktivet og habitatdirektivet. IE-direktivet bestemmer, at store husdyrbrug skal have en godkendelse ved etablering, udvidelse eller ændring. VVM-direktivet og habitatdirektivet indeholder bestemmelser om, at en række projekter, herunder både store, mellemstore og små husdyrbrug, ved etablering, udvidelse eller ændring skal vurderes konkret af miljømyndigheden for at sikre, at der ikke sker væsentlig påvirkning på miljøet (VVM) eller Natura 2000-arter eller -områder (habitat). Disse bestemmelser betyder, at mange forskelligartede miljøparametre skal vurderes forud for etablering, udvidelse eller ændring, herunder f.eks. emissioner til vand og luft, påvirkning af habitatnatur, væsentlige virkninger på (øvrige) natur og miljø (inkl. lugt), landskab mv.

Disse EU-regler indebærer, at kravet om godkendelse af husdyrbrug ikke bare kan fjernes. Hvis der sker ændringer af et husdyrbrug, der ikke er bagatelagtige, kræves der som udgangspunkt en godkendelse bl.a. for at sikre direktivernes overholdelse og lovens regler om anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik). Herved sikres det, at hvis landmanden f.eks. bygger en ny stald, så har myndighederne taget stilling til, om beskyttelsesniveauerne for natur, miljø, landskab og naboer bliver overholdt, ligesom det sikres, at landmanden anvender den bedste tilgængelige teknologi.

Der forventes imidlertid fremadrettet at kunne findes en ny model, hvor godkendelseskravet i visse situationer afløses af en anmeldelse kombineret med generelle regler. En sådan ny model vil kræve lovændring, idet lovens bemyndigelsesbestemmelser ikke åbner op for, at det kan gennemføres ved en ændring af bekendtgørelsen.

I forhold til at tillade en øget ammoniakemission, når der er tale om ændringer, der tilgodeser dyrevelfærd, er det hensigten at der alene tillades en (begrænset) meremission af ammoniak i forhold til bekendtgørelsens generelle ammoniakkrav. Det generelle ammoniakkrav tager sammen med kravene vedr. BAT i forvejen i høj grad hensyn til, hvilke muligheder en ønsket husdyrproduktion har for at reducere ammoniakemissionen. Når der tages mere hensyn til dyrevelfærd er det derfor indenfor lovens rammer muligt at tillade en lille forøgelse i forhold til den generelle indsats for at reducere ammoniakemissionen.

Miljøstyrelsen er enig i, at hensynet til dyrevelfærd ikke kan tilsidesætte hensynet til nærliggende ammoniakfølsomme naturområder. Bæredygtigt Landbrug påpeger således en fejl, når der i dag ikke er fastsat afstandskrav til nærliggende naturområder i forbindelse med, at der tillades meremission af ammoniak. Der indsættes derfor et afstandskrav på 300 meter til ammoniakfølsom natur i bekendtgørelsen, så meremissionen af ammoniak ikke vil kunne have væsentlige miljøpåvirkninger på nærliggende naturområder. Samtidig præciseres bestemmelsen.

På denne baggrund foretages der derfor følgende ændring af § 30, stk. 3:

... ”En ændring til et staldsystem med øget ammoniakemission kan dog anmeldes efter stk. 1, når det eksisterende staldanlæg ikke giver andre muligheder for at opfylde de dyrevelfærdsmæssige krav og det ikke indebærer en renowering af staldanlægget, og hvis det sker i større afstand end 300 meter af områder angivet i stk. 4, nr. 7, litra a-d. Anmeldelse efter stk. 6 kan dog indebære en ændring af staldsystemet i den eksisterende del af farestalden, hvis gødningskummen ikke ændres.”

Ad anvendelsesområdet for anmeldelsesordningerne

Bæredygtigt Landbrug finder det problematisk, at husdyrbrug, der har en miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelsesloven, ikke er omfattet af husdyrgodkendelsesloven med den konsekvens, at de ikke kan gøre brug af anmeldelsesordningerne. Det konstateres dog også, at dette er i overensstemmelse med de politiske aftaler på husdyrområdet.

Miljøstyrelsen bemærkninger:

Miljøstyrelsen er enig i, at de politiske aftaler på husdyrområdet ligger til grund for den nuværende miljøgodkendelsesordning. Det skal også oplyses, at det er nødvendigt i forbindelse med anmeldeordningerne, at have et helt klart billede af de mulige konsekvenser ved udnyttelsen af en anmeldeordning, således der kan opstilles præcise krav i forhold til at sikre omgivelserne imod væsentlige miljøpåvirkninger. For husdyrbrug uden en godkendelse efter husdyrgodkendelsesloven af 2007 er det ofte vanskeligt at vurdere de mulige miljømæssige konsekvenser ved udnyttelsen af en anmeldeordning. Der er dog en anmeldeordning, som netop er knyttet til husdyrbrug, der ikke er godkendt efter 2007. Her er der på anden måde sikret en klar ramme for, hvorledes anmeldeordningen kan anvendes, samtidig med, at de nødvendige miljøhensyn kan sikres. Der overvejes ændringer af denne ordning, se herom i det hele nedenfor, ad § 32.

Ad §§ 27 og 30: Uhensigtsmæssigt afstandskrav til medarbejderboliger

Landbrug & Fødevarer angiver, at det efter deres mening vil være hensigtsmæssigt, såfremt afstandskravet undtager boliger, der er ejet af driftsherren i lighed med det, der gælder for ensilagepladser/ensilagesiloer og støbte møddingspladser.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Reglerne om ensilagepladser/ensilagesiloer og støbte møddingspladser i §§ 28-29 indebærer, at de pågældende anlæg kan placeres i en afstand på

mindre end 100 meter til en nabobeboelse, når denne ejes af driftsherren.
Reglen i § 27, stk. 4 indebærer, at malkestalde skal overholde et afstandskrav til nabobeboelse på 100 m, uanset om nabobeboelsen er ejet af driftsherren.

Baggrunden for, at der er forskellige regler for ensilagepladser/ensilagesiloer og støbte møddingspladser på den ene side og malkestalde på den anden er, at der kan være tale om væsentlig flere aktiviteter og gener i forbindelse med malkestalde end ved de øvrige typer anlæg. Men grundlæggende kan tankegangen ift. de tre typer anlæg være den samme: Hvis naboejendommen ejes af driftsherren, kan han selv vælge, om der skal tages hensyn til generne eller ej.

Reglerne i § 27, stk. 4, ændres derfor, så der er lignende regulering af malkestalde som til ensilagepladser/ensilagesiloer og støbte møddingspladser.

Ad § 30, stk. 3 og § 37, stk. 8: Hvilke renoveringer kan anmeldes?

Landbrug & Fødevarer mener, at den i udkastet tilføjede tekst giver anledning til usikkerhed om hvilke typer af renoveringer, der kan anmeldes, og foreslår derfor nogle præciseringer til formuleringen. Landbrug og Fødevarer antager, at det er meningen, at hvis opbrydning af gulv er nødvendigt, vil dette være muligt indenfor anmeldeordningen.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen kan oplyse, at det ikke er hensigten med de foreslåede ændringer at tillade opbrydning af gulv. Det er i stedet hensigten, at der kan skiftes til et staldsystem med øget ammoniakemissionen, såfremt det er nødvendigt. Det forudsættes dog herved, at der ikke sker opbrydning af gulv.

Såfremt det blev muligt at rovere staldanlæg med opbrydning af gulv via en anmeldeordning, vil den situation kunne opstå, at husdyrgodkendelseslovens BAT krav ikke overholdes.

Desuden skal Miljøstyrelsen henvise til, at hensynet til dyrevelfærd ikke kan tilsidesætte hensynet til nærliggende ammoniakfølsomme naturområder. Der indsættes derfor et afstandskrav på 300 meter til ammoniakfølsom natur i bekendtgørelsen, så meremissionen af ammoniak ikke vil kunne have væsentlige miljøpåvirkninger på nærliggende naturområder.

Med henblik på at præcisere reglen foretages følgende ændringer af § 30, stk. 3:

”Anmeldelse efter stk. 1 kan kun finde sted, hvis ændringen eller udvidelsen begrænses til det for opfyldelse af de dyrevelfærdsmæssige krav nødvendige og må ikke indebære renoveringer af eksisterende staldanlæg, ~~herunder at gulvet brydes op,~~ eller at staldsystemet ændres til et staldsystem med øget ammoniakemission. En ændring til et staldsystem med øget ammoniakemission kan dog anmeldes efter stk. 1, når det eksisterende staldanlæg ikke giver andre muligheder for at opfylde de dyrevelfærdsmæssige krav, og det ikke indebærer en renovering af staldanlægget, og hvis det sker i større afstand end 300 meter af områder angivet i stk. 4, nr. 7, litra a-d. Anmeldelse efter stk. 6 kan dog indebære en ændring af staldsystemet i den eksisterende del af farestalden, hvis gødningskummen ikke ændres.”

Miljøstyrelsen forventer i forlængelse af denne regel, at der skal udarbejdes vejledning i reglens praktiske udmøntning.

Ad § 30, stk. 4: Uhensigtsmæssige krav til tilbygningers størrelse

Landbrug & Fødevarer finder, at reglerne i § 30, stk. 4 vedr. anmeldeordning for dyrevelfærd er et problem i forhold til at overholde ”Lov om hold af malkekvæg og afkom af malkekvæg”, da begrænsningerne ikke gør det muligt

at foretage en hensigtsmæssig tilbygning til eksisterende stalde, der er opført efter Danske anbefalinger fra henholdsvis 1995 og 2001.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

I forslaget til ændring af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, der har været i høring, er der ikke lagt op til at ændre § 30, stk. 4. Med § 30, stk. 4, blev der i sin tid indført en adgang til, at husdyrbrug kan anmelde en tilpasning af bygninger til fremtidens krav til dyrevelfærd, og således ikke skal ansøge om en fuld miljøgodkendelse.

Forudsætningen for, at der kan indføres en sådan anmeldeordning er, at den sikrer, at der ikke i noget tilfælde sker en væsentlig indvirkning på landskabet. Denne forudsætning skyldes hensynet til VVM-direktivet. Det vurderes ikke muligt at give yderligere adgang til, at der kan ske udvidelser af bygninger i den størrelsesorden, som Landbrug & Fødevarer angiver, og samtidig have sikkerhed for, at der ikke i nogen situation vil kunne forekomme en væsentlig indvirkning på landskabet. Det vurderes endvidere, at de ønskede tilbygninger, der vil gå videre end i dag, tillige vil kunne indebære, at taghøjden skal forøges over de grænser, som er fastsat i ordningen.

I de tilfælde, hvor der ønskes større bygningsbredder, end det er muligt at etablere under anmeldeordningen, henvises der til, at de kan gennemføres på baggrund af en godkendelse i henhold til gældende regler, herunder evt. en tillægsgodkendelse.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer.

Ad § 31: Mulighed for anmeldelse ved ekstensivering af driften

Landbrug & Fødevarer har erfaret, at der er behov for at kunne foretage indretningsmæssige tilpasninger i driftsbygninger i forbindelse med ekstensivering af driften, uden at det udløser krav om en tilladelse eller samlet godkendelse, og ønsker derfor mulighed for at etablere en simpel anmeldeordning.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Såfremt det skulle være muligt at renovere staldanlæg via en anmeldeordning er der stor risiko for omgåelse af lovens BAT-krav. Det er i den forbindelse uden betydning, hvorvidt emissionen fra anlægget reduceres samlet set. Det er derfor ikke muligt at oprette en anmeldeordning, der giver adgang til at foretage renovering af eksisterende staldanlæg, jf. også ovenfor ad § 30, stk. 3.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer.

Ad §§ 32 og 33: Generel kommentar vedr. behov for tilpasning til VVM reglerne

Landbrug & Fødevarer finder det er vigtigt, at der findes en løsning, så det fosforoverskud, der kan følge af udbringning af mere husdyrgødning som følge af, at stalden fyldes op efter reglerne i bekendtgørelsen §§ 32 og 33 (anmeldeordning for fulde stalde) kan håndteres på en smidig måde. Landbrug & Fødevarer finder i den forbindelse, at det at fylde stalden op som følge af ændrede omregningsfaktorer ikke er et projekt i VVM direktivets forstand, når der ikke sker anlægsarbejder, jf. senere domme fra EU-domstolen.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Hvad angår henvisningen til nyere praksis fra EU-domstolen skal Miljøstyrelsen bemærke, at de anførte domme begge omhandler forlængelse af eksisterende tilladelser/godkendelser. EU-Domstolen konkluderer, at den blotte forlængelse af en eksisterende godkendelse til drift ikke kan kvalificeres som et projekt i VVM-direktivets forstand, da der ikke er tale om arbejder

eller indgreb, som ændrer området's fysiske karakteristika. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at dommene ikke kan tages til indtægt for, at der skal være tale om "anlægsarbejder", for at der kan være tale om et projekt i VVM-direktivets forstand, og i øvrigt heller ikke definerer nærmere, hvad der skal forstås ved "arbejder eller indgreb" eller "ændring af området's fysiske karakteristika".

Dommene siger dermed ikke noget præcist om, hvilke typer ændringer på et husdyrbrug der vil være et projekt, herunder heller ikke ændringer, der består i udvidelse af antallet af dyr.

Det bemærkes i øvrigt, at anmeldeordningerne i §§ 32-33 ikke alene skal sikre overholdelsen af VVM-direktivet, men også bl.a. IE-direktivet og habitatdirektivet. Loven er på den baggrund bygget op omkring et tilladelses- og godkendelsessystem, der sikrer et fastlagt beskyttelsesniveau, der også er indarbejdet i anmeldeordningerne med henblik på direktivernes overholdelse.

Hertil kommer, at dyreholdet med tilhørende stalde indgår i det anlæg, der skal tillades eller godkendes efter husdyrgodkendelsesloven. Det vil sige, at på tidspunktet for den oprindelige tilladelse eller godkendelse af husdyrbruget var antallet af dyr afgørende for miljøkravene til husdyrbruget. Antallet af dyr må derfor nødvendigvis også indgå i miljøvurderingen ved senere ændringer af husdyrbruget.

Endelig skal Miljøstyrelsen bemærke, at det fremgår af forarbejderne til hjemlen i husdyrgodkendelseslovens § 17, stk. 3, der giver mulighed for at fravige kravet om tilladelser eller godkendelser, at det forudsættes, at der er tale om mindre ændringer, der ikke kan antages at kunne påvirke miljøet væsentligt eller skade miljøet.

De fastsatte miljøkrav i anmeldeordningen er på den baggrund fastsat således, at ordningen kan udnyttes uden, at kommunen fastsætter individuelle vilkår, hvilket ligger udenfor rammerne af en anmeldeordning. Heri ligger, at ordningens betingelser uden videre skal sikre, at der ikke er væsentlige påvirkninger på miljøet. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at det i den forbindelse er nødvendigt at fastsætte krav til udbringning af husdyrgødning med henblik på at begrænse koncentrationen af fosfor.

På denne baggrund ses der ikke at være anledning til at ændre bekendtgørelsen.

Ad § 32, stk. 4, pkt. 4: Bedre mulighed for udnyttelse af miljøeffektiviseret husdyrproduktion

Landbrug & Fødevarer mener, at muligheden for at lave emissionsbaseret produktionstilpasning gennem § 32 bør udvides således, at husdyrbrug, der ikke har en godkendelse eller en tilladelse efter husdyrgodkendelsesloven kan anvende ordningen til en udvidelse som følge af den seneste justering af omregningsfaktoren.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Hvis det skal være muligt at udvide produktionen i disse stalde som følge af den seneste ændring i omregningsfaktoren, vil det være nødvendigt at foretage en fornyet vurdering af de miljømæssige konsekvenser, idet disse stalde ikke er vurderet i lyset af husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau.

Miljøstyrelsen vil påbegynde et fagligt, teknisk arbejde for at afdække mulighederne for en sådan anmeldeordning. Udgangspunktet for arbejdet vil være, at miljøbeskyttelsen ikke svækkes. Landbrug & Fødevarer vil blive inddraget i det faglige arbejde.

Ad § 32, stk. 4, pkt. 5

Landbrug & Fødevarer foreslår, at hele pkt. 5 slettes.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Dette spørgsmål vil indgå i overvejelserne ang. § 32, stk. 4, pkt. 4, jf. ovenfor.

Ad § 33, stk. 4, pkt. 3: Tom anmeldeordning for ”fulde stalde”

Landbrug & Fødevarer er af den opfattelse, at ændringen af normtallene i udkastets § 33 vil sætte de tilhørende anmeldeordninger ud af funktion og foreslår derfor, at de nuværende normtal fastholdes.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen har forståelse for ønsket om, at erhvervet ønsker bedre muligheder for at sikre en fuld udnyttelse af eksisterende staldanlæg, når det kan ske uden miljømæssige problemer. Miljøstyrelsen er dog ikke enig i, at § 33 ved en opdatering sættes ud af funktion, men er enig i, at den ”nulstilles” i forhold til den seneste ændring af omregningsfaktorerne. Som det fremgår af høringsbrevet, har det været en forudsætning for ordningen fra starten, at ved senere ændringer af omregningsfaktorerne skulle ordningen opdateres af hensyn til habitatvurderingerne i oplande med stigende dyrehold. Der er derfor i disse oplande ikke mulighed for at imødekomme erhvervet.

Det vurderes derimod muligt at ændre kravet, så de udelukkende målrettes oplande med stigende dyrehold. Herved får bedrifter, hvor dyreholdet ikke er steget, forbedrede muligheder for at udvide produktionen i forhold til i dag.

Der foretages derfor følgende ændringer af § 33, stk. 4, nr. 3:

”Husdyrproduktionen af hver dyretype i hvert staldafsnit må kun udvides således, at N ab dyr og P ab dyr med de nyeste normer ikke hverken overstiger N ab dyr og P ab dyr anvendt på tilladelses- eller godkendelsestidspunktet, jf. stk. 2. I oplande, hvor det samlede dyrehold er steget siden 2007 jf. bilag 4, nr. 2, punkt C. må ~~eller~~ N ab dyr med de nyeste normer desuden ikke overstige N ab dyr beregnet på baggrund af normtal fra 2013/2014, der er udarbejdet af Aarhus Universitet. Ved vurderingen i forhold til tilladelses- eller godkendelsestidspunktet skal indregnes effekten af evt. vilkår i den oprindelige godkendelse.”

Ad § 33, stk. 7, nr. 1

Landbrug & Fødevarer foreslår, at den maksimale gødningsudbringning udgår af bestemmelsen.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Anvendelsen af § 33 giver mulighed for at øge fosforudbringningen i forhold til, hvad der er lagt til grund ved miljøgodkendelsen af husdyrbruget. Det er derfor nødvendigt at sikre, at dette ikke har væsentlige miljømæssige konsekvenser. Disse krav kan derfor ikke udgå.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer.

Ad bilag 3, sektion A.1: Ny problematik om generelt reduktionskrav for ammekøer

Landbrug & Fødevarer er blevet opmærksomme på, at der nu er vedtaget nye staldsystemer for ammekøer i Vejledning om Gødnings- og harmoniregler, og at disse ikke er overensstemmelse med bekendtgørelsens generelle ammoniakreduktionskrav i bilag 3.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen er enig med Landbrug og Fødevarer i, at de ny staldsystemer bør medføre, at det generelle ammoniakkrav korrigeres, da det eksisterende generelle ammoniakkrav for ammekøer på gyllebaserede systemer er fastsat

ud fra staldsystemet bindestald med riste, da dette hidtil har været det eneste staldsystem for ammekøer med gylle.

Miljøstyrelsen fastsætter derfor et nyt ammoniakreduktionskrav, så ammekøer sidestilles med malkekvæg. Dette betyder, at der tages udgangspunkt i staldsystemet "sengebåsestald (kanal, linespil). Da der i 2005/06 ikke var foretaget en opdeling af ammekøer i forskellige størrelser, foretages fastsættelsen ud fra normtallene i 2006/07 Normtallene fastsættes til 15% lavere end staldsystemet, da det forventes, at der altid vil være mindst 25% græsration, jf. reglerne for malkekøer.

De nye reduktionskrav er således fastsat til (bilag 3. tabel 1):

1 årsammeko uden opdræt < 400 kg 34,6	Sengebåsestald (kanal, linespil) 4,50	3,83 (15 %)
1 årsammeko uden opdræt 400-600 kg 50,5	Sengebåsestald (kanal, linespil) 6,56	5,58 (15 %)
1 årsammeko uden opdræt > 600 kg 57,6	Sengebåsestald (kanal, linespil) 7,48	6,36 (15 %)

”

Ad bilag 3, afsnit A, pkt. 3: Kategori 3-natur, herunder ammoniakfølsom skov

Danmarks Naturfredningsforening finder, at det er bekymrende, at punkt 3 i bilag 3, punkt A, nr. 3 om, hvornår en skov betegnes som ammoniakfølsom, udgår af bekendtgørelsen.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen er enig med Danmarks Naturfredningsforening i, at en skov ikke nødvendigvis er ammoniakfølsom skov, selvom der er en forekomst af naturskovsindikerende eller gammelskovsarter, men at det også er vigtigt, at det biologiske aspekt medtages i definitionen.

Danmarks Naturfredningsforening tilkendegivelse har derfor givet anledning til, at der i bekendtgørelsen foretages en præcisering af definitionen på ammoniakfølsom skov. Definitionen på ammoniakfølsom skov får herefter følgende ordlyd (præciseringen er understreget):

”En skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove, og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.”

Fastlæggelsen af de kriterier, der skal lægges til grund for at afgøre, om en skov er ammoniakfølsom eller ej, er foretaget ud fra den viden om skove og deres ammoniakfølsomhed, som det er muligt at tilvejebringe oplysninger om. Der

henvises også til gennemgangen af kriterierne neden for i Miljøstyrelsens bemærkninger til Landbrug og Fødevarers høringssvar om samme emne.

Landbrug & Fødevarer finder, at der er tale om en fornuftig præcisering af kategori 3-natur, og foreslår fire ændringer i denne del af bekendtgørelsen (bekendtgørelsens bilag 3, red):

- 1) Teksten: "En skov betegnes som ammoniakfølsom, når..." ændres til: "En skov betegnes som potentielt ammoniakfølsom når...", eller: "En skov kan betegnes som ammoniakfølsom, når...".
- 2) Teksten i første linje af afsnit 2 og 3 (afsnit om kategori 3-natur i bilag 3, red) ændres fra: "særlige regionale eller lokale naturinteresser" til: "særlige og beskyttede regionale eller lokale naturinteresser". Alternativt at teksten: "og/eller" ændres til: "og" i tredje afsnit.
- 3) I tredje afsnit (afsnit om kategori 3-natur i bekendtgørelsens bilag 3, red) ændres teksten: "samt at ammoniakbidraget..." til: "samt at merbidraget fra husdyrbruget ikke er helt uvæsentligt i forhold til de påvirkninger området i øvrigt udsættes for."
- 4) Størrelseskravet til de skove, der omfattes af bilag 3 bliver betydeligt større end det nugældende "1/2 ha og mere end 20 meter bred".

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Der skal indledningsvis henvises til, at de ønskede ændringer er forholdsvis omfattende og må bero på en nærmere efterfølgende udredning. Det skyldes, at der i dag ikke foreligger viden, som kan lægges til grund for yderligere at kunne konkretisere bekendtgørelsens ammoniakbeskyttelsesniveau for skove.

Miljøstyrelsen har tilkendegivet, at der på et senere tidspunkt vil være en dialog med Landbrug & Fødevarer og andre parter med henblik på at få en uddybende vejledning på området.

Vedr. Landbrug & Fødevarers bemærkninger om at ændre i afsnit om, hvornår en skov kan betegnes som ammoniakfølsom, skal der henvises til, at fastlæggelsen af de kriterier, der skal lægges til grund for at afgøre, om en skov er ammoniakfølsom eller ej, er foretaget ud fra den faglige viden om skove og deres ammoniakfølsomhed, som det er muligt at tilvejebringe oplysninger om i praksis. Der skal desuden henvises til, at med de foreslåede ændringer i bilag 3, afsnit A, pkt. 3 er kravet om en konkret vurdering yderligere synliggjort.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer.

Vedr. Landbrug & Fødevarers bemærkninger til, at forekomst af naturskowsindikerende eller gammelskowsarter udgår af definitionen på ammoniakfølsom skov, skal der henvises til, at Miljøstyrelsen er enig med Landbrug & Fødevarer i, at kriteriet ikke i alle tilfælde giver faglig mening.

Men da der også er situationer, hvor kriteriet er relevant, har Miljøstyrelsen vurderet, at der i stedet for er behov for at præcisere definitionen på ammoniakfølsom skov. Præciseringen fremgår ovenfor og supplerer denne ved at fastlægge, at de pågældende arter har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.

Miljøstyrelsen skal i den sammenhæng henvise til, at præciseringen skal sikre, at der ikke skal kunne stilles unødvendige vilkår til den maksimale merbelastning med ammoniak i forhold til skove, når der ikke er tale om en ammoniakfølsom skov. Dette var og er fortsat intentionen med bestemmelsen, at kommunerne konkret vurderer, om der er behov for at beskytte ammoniakfølsomme skove, hvis de samtidig rummer særlige regionale eller lokale naturinteresser.

Vedr. Landbrug & Fødevarers ønske om ændring i begreberne "særlige regionale eller lokale naturinteresser" skal der henvises til, bekendtgørelsens § 13, jf. stk. 3 og stk. 4, hvoraf det fremgår, at kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde kan

fastsætte vilkår med henblik på at stille krav til den maksimale deposition med ammoniak på nærmere bestemte naturtyper eller – områder. Ved disse særlige tilfælde forstås blandt andet særlige regionale eller lokale naturinteresser.

Bestemmelsen følger af lovbemærkningerne til ændring af husdyrgodkendelsesloven (L12), hvoraf det fremgår, at det fastlægges i bekendtgørelsen, at kommunerne skal vurdere områderne blandt andet i forhold til deres status i kommuneplanen samt kommunens prioritering af områderne.

Dette er tænkt som et led i en yderligere lettelse af kommunernes administration. Det ses ikke at være i overensstemmelse med lovbemærkningerne, at kommunerne alene skal vurdere særlige og beskyttede regionale eller lokale naturinteresser. Der skal i øvrigt henvises til, at det er uklart, hvad Landbrug & Fødevarer sigter til med begrebet ”beskyttet” i denne sammenhæng.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer.

Vedr. Landbrug & Fødevarers ønske om at ændre ordet: ”ammoniakbidraget” til ”merbidraget” skal der henvises til, at der er tale om en vurdering af hele husdyrbruget med henblik på at afgøre, om bruget i sig selv udgør en væsentlig kilde, eller om der er andre mere væsentlige kilder. Er husdyrbruget ikke en væsentlig kilde, kan det tale for, at der ikke skal stilles krav til den maksimale merbelastning. Det er således ammoniakbidraget fra husdyrbruget, der skal vurderes, og ikke alene merbidraget.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer.

Vedr. ønsket om at ændre definitionen af skov skal der henvises til, at den definition, der er anført i bekendtgørelsen, er på linje med definitionen af skov i skovloven, hvorfor det anses for uhensigtsmæssigt at ændre definitionen. Der skal endvidere henvises til, at der ikke på nuværende tidspunkt er viden, der vil kunne underbygge afgrænsning af skoves størrelse i forhold til at kunne fastlægge, hvornår der er tale om en væsentlig indvirkning med ammoniak på skove.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer.

Kommunernes Landsforening finder, at det er vanskeligt eller umuligt at administrere reglen om ammoniakfølsom skov, fordi det ikke er muligt at afgøre om skoven er yngre eller ældre end 200 år, og at en tidshorisont på 50-100 år, hvornår der kan være tale om en ammoniakfølsom skov, er mere realistisk.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen er enig med Kommunernes Landsforeningen i, at der er situationer, hvor det er vanskeligt eller umuligt at godtgøre, om en skov er 200 år eller ældre. Imidlertid tilsiger den tilgængelige viden, der forefindes i dag om, hvornår en skov kan betegnes som ammoniakfølsom, at skovene skal være omkring 200 år eller ældre, før de bliver ammoniakfølsomme.

Kommunernes Landsforenings tilkendegivelse har derfor givet anledning til, at der i bekendtgørelsen foretages en præcisering af definitionen af ammoniakfølsom skov. Præciseringen fremgår oven for.

Med præciseringen fastholdes muligheden for, at kommunerne også kan vurdere, ammoniakfølsomme skove med regionale eller lokale naturinteresser, som ikke nødvendigvis er 200 år gamle.

Baggrunden for præciseringen er også, at enhver skov med forekomst af naturskowsindikerende eller gammelskowsarter ikke nødvendigvis er ammoniakfølsom, men kan være det, selvom den ikke falder ind under de øvrige kriterier for ammoniakfølsom skov. Præciseringen i definitionen af muliggør

endvidere, at kommunerne fremover kan fokusere på kvalitative vurderinger, når der foreligger naturskovindikerende eller gammelskovarter.

Det skal i øvrigt understreges, at Miljøstyrelsen finder, at der på et senere tidspunkt vil være en dialog med Kommunernes Landsforening og andre parter med henblik på, at få udformet en uddybende vejledning på området. I den forbindelse kan der også ske en udredning af, om der kan tilvejebringes viden, der kan lægges til grund for yderligere overvejelser om ændring af bekendtgørelsen på området.

Ad bilag 4, afsnit 2, pkt. C

Landbrug & Fødevarer hilser den nye 1 %-regel velkommen. Derudover mener Landbrug & Fødevarer, at der bør ændres ved formuleringen af forslaget for at sikre, at der altid bliver foretaget en konkret vurdering af, om husdyrholdet på oplandsniveau anses for at være steget.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen tilsigter ikke med ændringen af formuleringen, at ændre vejledningen på området, herunder kommunernes rolle om at foretage en konkret vurdering af udviklingen i husdyrholdet.

Bemærkningerne giver derfor ikke anledning til ændringer.

Ad normtal og seneste videnskabelige viden

Bæredygtigt Landbrug anser det for problematisk, at man modelberegner udledninger på baggrund af en lang række data og normtal, i modsætning til konkrete målinger og seneste videnskabelige viden.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Den nuværende miljøgodkendelsesordning, inkl. anmeldeordningerne, har bl.a. til formål at sikre gennemskuelige regler, hvor ansøger på forhånd kan foretage modelbaserede miljøvurderinger og dermed sikre, at et ansøgt projekt kan overholde miljøkravene. Dette giver også mulighed for en hurtig og ensartet sagsbehandling i kommunerne samt en sikkerhed for husdyrproducenten, at den ansøgte husdyrproduktion kan opretholdes i de staldanlæg, som der gennemføres investeringer i.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at målinger af f.eks. drænvand eller andre vandløbsmålinger generelt er vanskelige at udføre, så de er retvisende i forhold til de enkelte bedrifter. Derudover er der store variationer i måleresultaterne både geografisk og tidsmæssigt, og det er vanskeligt præcist at afgøre, hvilket areal, der er knyttet til en måling, og hvilke andre kilder der er af betydning for måleresultatet.

Målinger er desuden påvirket af mange forhold uden for landmandens kontrol, f.eks. nedbør, jordtype, dyrkningshistorie, temperatur osv. Det er derfor også vanskeligt at forudsige, hvad en måling fra et givet areal vil blive, og derfor også vanskeligt at sikre sig, at en given driftspraksis sikrer et ønsket niveau i målingerne. Hvis der teoretisk set blev gennemført præcise målinger overalt, og alle sammenhænge til arealerne var kendte, vil der derfor stadig være udfordringer, både i forhold til hvilke krav, der skulle stilles i forhold til de enkelte marker, og hvordan høje måleværdier håndteres.

Målinger vil desuden i særlig grad være vanskelige at anvende i ansøgningssituationen, hvor det ansøgte ikke er gennemført, og der derfor ikke foreligger målinger, som kan anvendes i denne situation. Det vil selvfølgelig være muligt i så fald at stille krav til en bestemt udledning, men det vil indebære en meget stor usikkerhed i forhold til, hvorvidt et sådan krav kan overholdes, og om husdyrproduktionen dermed kan opretholdes i de nye staldanlæg. Blot usikkerheden omkring sidstnævnte ville efter

omstændighederne kunne have store økonomiske konsekvenser for landmanden.

Der skal desuden henvises til, at Aarhus Universitet i 2013 har vurderet drænvandsmålinger, som landbruget har foretaget. Her konstaterer universitetet, at målingerne ikke kan tages som udtryk for, hvad den generelle kvælstofudledning er, bl.a. fordi drænmålinger kan være opblandet med grundvand og ikke viser den diffuse udledning, der kan være tale om uden om uden om drænene. Derfor konstaterer universitetet, at drænvandsmålinger ikke kan sammenlignes med de generelle udledningsniveauer, der kendes fra den nationale overvågning, og som ligger til grund for de beregnede udledningsstørrelser.

Det er på den baggrund Miljøstyrelsens vurdering, at der ikke efter den nuværende viden omkring målinger og måleresultater er grundlag for at basere reguleringen på måling af udledninger for den enkelte bedrift. Miljøstyrelsen er dog enig i, at det er meget vigtigt gennem målinger at følge, hvorvidt miljøreguleringen virker og om indsatsen sker de rigtige steder og på den rigtige måde. Dette bliver gjort f.eks. i forbindelse med overvågningsprogrammet NOVANA, hvor der gennemføres målinger i en række testoplade. Flere målinger kan evt. også føre til en mere detaljeret viden, hvilket kan bidrage til at øge målretningen og effekten af miljøreguleringen. Mere viden om målinger kan måske også føre til, at konkrete målinger på længere sigt kan inddrages visse steder i miljøreguleringen.